

Nederlands Bijbelstudie Circulaire

7e jaargang nummer 4

december 1997

Israëls Roeping en Bestemming

door Dr. Erich Sauer; 1937

Israël moest de ontvanger worden van de Godsopenbaring en het tijdelijk verblijf voor de Verlosser der wereld en daardoor het geboorteland voor de Christelijke Gemeente. Joh. 4:22 vgl. Rom. 11:6-24

Israël moest echter ook de weg banen in de volkerenwereld om als Gods getuige en zending voor de natiën het kanaal voor de Heilsopenbaring te zijn tot het doel van de voorbereiding van het Wereldevangelie.

Israëls taak en functie was dus tweeledig!

1. Israëls taak

Beide taken widerspreken elkaar op de eerste blik en zijn schijnbaar onverengbaar; en toch zijn ze beide in Israël geheel verenigd.

Om het vaderland van de Messias en het geboorteland van het Christendom te worden moest Israël een in zich afgesloten volk zijn, afgezonderd van alle heidenen, ja scherp tegenover de heidenen geplaatst worden, als het volk der openbaring, dat alleen den le-

vende God kent, omdat Hij aan dat volk Zijn wil in het Oude Verbond heeft geopenbaard.

Anderzijds moest het onder de heidenen verstrooid zijn, midden onder hen wonen en met hen voortdurend omgaan, om de weg voor het Christendom te banen.

Eerst deze erkenning van de tegenstelling van afzondering en wereldwijdte, samenvatting en uitbreiding,

middelpunttrekkende kracht en middelpuntvliedende kracht is de sleutel tot het begrip van Israëls geschiedenis. Zonder deze geschiedenis is alles onduidelijk.

Het scherpst toont zich deze spanning op het hoogtepunt van Israëls roeping: in de belofte van de Verlosser.

2. Israëls Messiasverwachting

Hier is absolute uitbreiding, doorbreking van alle begrensdheid en beperktheid: de Messias is de Heiland der wereld. Mal. 1:11; Joh. 4:42

De mensheid is één familie met slechts één oorsprong en één doel. Alle volkeren der aarde hebben met Israël deel aan de verlossing.

En gelijk Israël volgens de Openbaringsgeschiedenis Gods "eerstgeboren" Zoon is, Ex. 4:22 zo zullen ook zij eenmaal allen "zonen" Gods worden. Ps. 87:4-6; Jes. 25:6-8; 19:25

Met deze gedachten omvat de Israëlietische profetie het gehele wereldbestek dat de grijze oudheid over 't algemeen kent.

En toch! Juist hier blijkt de meest absolute concentratie. Want deze Verlosser der wereld is één Middelaar, 1Tim. 2:5 één Afstammeling van David, één Heiland! Hand. 4:12

En het geweldigste is, dat de wereldgeschiedenis haar "ja" tot deze verwachting heeft gesproken! Jezus van

Nazareth, de Eniggeborene, de Zoon Gods, wordt door miljoenen mensen als Heer en Verlosser geprezen, en Zijn Geestesgoed wordt juist door leidende volkeren van de cultuur der mensheid als het hen leidende ideaal voor karakter en zedelijkheid erkend!

Waarom vindt men echter deze verwachting ook niet bij de Romeinen of Grieken, doch alleen in de openbaring aan het "minste" van alle volkeren? Deut. 7:7 Was zij wellicht het zuiver product van politiek hoog gevoel of zelfs ziekelijk gestegen nationalisme?

Waarom echter is Hij dan juist als vervulling dezer profetie ook inderdaad verschenen en werkelijk "de Heiland der wereld, de Banierheer der volkeren" geworden?! Jes. 11:10; Rom. 15:12

Was dat louter toeval? Neen, hier is maar één op de rede gegrond antwoord: De Bijbel is waarheid! De wereldgeschiedenis is zijn getuige! De vervulling is het bewijs der profetie! Het ongeloof moet nog ongelooflijker dingen geloven dan het geloof. Wij zijn echter niet kleingelovig genoeg, om ongelovig te zijn!

Dit dubbel gespannen mikpunt van hoogste samenvatting en wereldwijde uitgestrektheid tegemoet te gaan, was de zin aller Israëlietische geschiedenis. Daarom is alles bij dit volk daarop ingesteld, aan deze twee bijeenhorende en toch tegenover elkaar gestelde eisen te beantwoorden.

3. Israëls aanleg

Geen volk is zo op afzonderlijkheid en toch tegelijk op wereldwijdte aangelegd als de jood.

Niets is zo nationaal en toch tegelijk zo universeel als dit volk.

Geen volk bewaart zo taai zijn eigenaardigheid en blijft ook midden onder andere volkeren zo met elkaar verbonden en afgezonderd; en nochtans verstaat niemand het wederom ook zo, zich overal zo in te dringen en aan de omstandigheden aan te passen als de jood. De jood weet zich in alle plaatsen als burger te vestigen, weet overal terrein voor zich te winnen en blijft toch overal Jood.

Ook Palestina beantwoordde aan deze spanning van wereld-afzondering en wereld-verbondenheid.

4. Israëls land

Palestina is een afgezonderd land, gelijk een eiland gelegen, als een wijngaard op een vette heuvel, aan alle kanten omringd door bergen, woestijn en water. ^{Jes. 5:1, 2}

Zijn kust is zonder enige natuurlijke haven; geen rivier loopt door het land, en de zee, die anders de volkeren dichtert tot elkaar brengt, is nu als het ware een opgetrokken muur.

Vijandelijke burens omringen het, sluiten het af naar alle kanten, en ver verwijderd zijn de middelpunten der volkerencultuur.

En nochtans is Palestina het "middenpunt der aarde", ^{Ez. 38:12} de brug tussen de heren der volkeren van de oude morgenlandse wereld, daar gelegen, waar de drie werelddelen het dichtst aan elkaar grenzen, waar de twee statengroepen der oude geschiedenis, die van het Morgenland en het Avondland elkaar onmiddellijk ontmoeten. Van hieruit gaan de wegen naar alle richtingen, en gemakkelijk zijn de hoofdstaten der natiën te bereiken.

Geen wonder daarom, dat de Babyloniërs-Assyriërs en de Egyptenaren steeds weer om het bezit dezer brug gestreden hebben. Geen wonder daarom, dat juist deze toestand de gunstigste was, toen het daarom ging, het Evangelie in de gehele wereld te verkondigen.

"Dat is Jeruzalem. In het midden der heidenen heb Ik U gezet en landen er rondom heen." ^{Ez. 5:5}

Zo echter beantwoordt het land geheel en al aan de roeping zijner bewoners. De spanning tussen afzondering en wereldwijdte toont zich bij Israël als geografische afgeslotenheid en centrale toestand. Israëls positie onder de natiën volgens de Openbaringsgeschiedenis was ter zijde van de volkeren en toch voor alle natiën.

5. Israëls onderrichting

Israël is Gods Bondsvolk, ^{Am. 3:2; Ps. 147:19,}
²⁰ afgezonderd voor het doel der verbreiding van de Heilsboodschap in de volkerenwereld. Aan dit doel zijner

roeping beantwoordt ook elke leiding Gods in zijn geschiedenis.

"Ga gij uit uw land en uit uw maag-schap." Gen. 12:1

Met dit bevel Gods aan Abraham begint de Israëlietische geschiedenis. Zij begint dus met afscheiding. En eeuwenlang gaan alle wegen Gods met Israël daarheen, het af te zonderen, het af te sluiten, zijn volkskarakter te bevestigen.

De "middelmuur des afscheidsels", Ef. 2:14; Ps. 147:19, 20 het Palestijnse Jodendom, het Hebreeuwse Oude Testament en de tempel in Jeruzalem zijn de vier hoofdgetuigen dezer onderrichting des volks.

Dan echter, na vijftien eeuwen, wendt het zich; en van nu aan doelt - wederom door vele eeuwen heen - alles daarop, Israël onder de volkeren te verstrooien. De Babylonische ballingschap vormt het keerpunt.

Van de Babylonische ballingschap af komt naast het Palestijnse Jodendom het Jodendom der verstrooiing, de "Diaspora". vgl. Jak. 1:1; Hand. 2, 5-11

Naast de tempel komt de Synagoge, meer aan de leer dan aan de offerdienst gewijd, maar in alle plaatsen en landen nieuwe middelpunten schepend van het Joodse leven.

Naast het Hebreeuwse Oude Testament komt de Griekse overzetting, de

"Septuaginta" (LXX), daartoe bestemd, niet alleen aan de Joden der verstrooiing, doch ook aan de heidenen Wet en Profeten en de tonen van de Davidische Psalmen te brengen.

Het Palestijnse Jodendom met de tempel en het Hebreeuwse Oude Testament was een in de hoogste mate centraliserende macht. Daar hadden ook al die ontelbare, in de heidenwereld levende Joden-gemeenten haar zwaartepunt. De Diaspora daarentegen met de Synagoge en de Septuaginta was een ver uitelkaar strevende, zich uitbreidende macht; door haar werd Israël een Bode Gods en Zendeling in de heidenwereld.

En toch! Wat geschiedde? In alles handelt Israël in strijd met Gods plan.

6. Israëls weigering

Van de wetgeving tot aan de Babylonische ballingschap was Israëls hoofdzonde de afgodendienst. Dat wil echter zeggen: juist in de periode, waarin alle Goddelijke opvoeding op afzondering en scheiding van alle wereldvolkeren doelde, had Israël afgodische verbinding en gemeenschap met hen. Ook in staatkundig opzicht. Jes. 39; Hos. 7:11

Tegenover de Goddelijke afsluiting plaatste Israël de vleselijke ontsluiting; tegenover de middelpuntzoekende kracht plaatste het de middelpuntvliedende kracht; de heilige liefde werd geplaatst tegenover de afvallige "hoererij". Ez. 16 en 23; Hos. 1-3; Jes. 1:21

Daarom luidt Gods oordeel, na eeuwenlang geduld, over het zondige Jeruzalem:

"Tot mijn toorn en tot mijn grimmigheid is Mij deze stad geweest, van de dag af dat zij ze gebouwd hebben tot op deze dag toe; opdat Ik haar van mijn aangezicht wegdeed." Jer. 32:31

Nebukadnezar kwam. Jeruzalem werd verwoest en de inwoners van het Rijk Juda werden als ballingen weggevoerd.

Doch toen gebeurde het Joodse wonder. In Babel wordt Israël door Babel gered. Juist Babel, "de moeder der hoerijen en der afgoderij", Op. 17:5 wordt de voorbereiding der redding voor het hoererend volk! Juist hier, in het Centraal-Babylon "aller gruwelen op aarde" wordt het Joodse volk van de Babylonische goden bevrijd. En met een nieuwe taak en een nieuw doel keerde het gelovige overblijfsel van Israël uit de gevangenschap terug. Maar dan ging Israël omgekeerd de dwaalweg.

Vanaf de tijd der Babylonische ballingschap liepen alle wegen Gods met Israël daarop uit, het voor te bereiden voor het zendingswerk onder de volkeren in de gehele wereld. Maar wat deed het volk nu? Het heeft zich afgezonderd, en in hoogmoedige zelfverheffing verachtte het de heidenen als onreine "honden"! In het bijzonder onder de leiding der "Farizeërs", der "afgezonderden", bereikte deze vleselijke

betoning van bevoorrechtting haar hoogtepunt.

Nu zette Israël - juist omgekeerd zoals van te voren - tegenover het Goddelijk universalisme een eigengerechtig nationalisme. Tegenover de wereldverbondenheid een godsdienstige wereldteruggetrokkenheid, en tegenover de volkerenzending de volkscentralisatie.

En gelijk het eertijds, toen God de afzondering gewild had, de verbinding stichtte, zo leefde het voortaan, toen God de verbinding wilde, in afzondering. Zo waren zij een volk, altijd hardnekkig en weerstrevend, Hand. 7:51 "een volk, dwalende van hart", omdat het de weg des Heeren niet wil. Ps. 95:10

Het hoogtepunt van zijn zonde bereikte Israël echter in de tijd van Christus. In drievoudige stijging:
in de verwerping van de Boodschap van het Hemelrijk, Mat. 23:37
in 't vermoorden van de Messias op Golgotha Hand. 7:52 en
in de afwijzing van het getuigenis der opstanding Hand. 4:2; 3:21; 7:51, 58; 13:46; 28:25-28

begaat Israël de zonde aller zonden: de verwerping van Gods Zoon. En sindsdien staat het onder het Goddelijk gericht.

Nu zijn ook beide "polen" van zijn wezen tot disharmonie geworden, en in tamelijk regelmatige onbestendigheid zwenkt Israëls geschiedenis tussen uitgesproken aanpassing aan de vol-

keren waaronder het verstrooid is, en beslissende betoning van zijn volkseigenaardigheid. In elk geval echter moest zulk een levenswandel tot ondergang leiden.

7. Israëls ondergang

Afwaarts ging Israëls weg. In drie grote trappen voltrok zich zijn ondergang.

A. De directe heerschappij van God.

In het Sinaïetisch gebergte tot het "volk" geboren had het nakomelingschap van Abraham God Zelf tot "Koning".

"Gij zult mij een priesterlijk Koninkrijk en een heilig volk zijn." Ex. 19:5, 6; 15:18

"De Wet heeft Mozes ons verordeneerd..... zo is Hij (God) Koning in Jeschurun (Israël) geworden." Deut. 33:5

Mozes, Jozua en de veertien Richteren, inclusief Samuël, waren niets anders dan telkenmale gevolmachtigden des Heeren tot doorvoering van speciale, langere of kortere afzonderlijke taken. Dan keerden zij nu en dan zelfs weer in hun privaatleven terug. Recht. 8:29, 32

Een aards koningschap was er niet. Gideon heeft het opzettelijk afgewezen. Recht. 8:23 En de enige die het oprichtte - Abimelech, zijn zoon - deed het in tegenspraak tot God en ging ongelukkig te gronde. Recht. 9

De aardse organen van de hemelse Koning waren de profeten, Deut. 18:15 de

priesters Deut. 33:8-11 en de helden, "richteren", "verlossers", "heilbrengers". Recht. 3:9

En ook de leiding dezer mannen berustte op generlei uiterlijke rechtstels, bijvoorbeeld geboorte, vgl. Recht. 11:1 verkiezing of machtspositie, doch alleen op de innerlijke roeping door God. Recht. 2:16; 3:15; etc.

Een blijvende uiterlijke centrale regering had men niet, echter wel een centraal altaar. Want de eenheid van het volk lag in zijn afstamming en in zijn geloof. En de Tabernakel in Silo was als het gemeenschappelijk middelpunt van de godsdienst de zichtbare uitdrukking dezer eenheid. Joz. 18:1, 10; 19:51; 1Sam. 1:3; 4:3

Maar deze gehele constitutie was te "slecht" omdat ze te goed was. Alleen in een in God berustend volk kon ze vrucht brengen. In het andere geval moest zij zich als 't ware als "koningsloze" tijd uitwerken. En juist zo was het bij Israël. Recht. 18:1; 19:1; 21:25

Vandaar tenslotte de wens naar een zichtbare Koning. 1Sam. 8 Daarmee echter begon de tweede periode:

B. De indirecte heerschappij van God.

Slechts weerstrevend heeft de Heere de bede toegestaan. Want vanuit het gezichtspunt van het Koninkrijk Gods was een aards koningschap een achteruitgang, ja inderdaad een "verwerping" des Heeren. 1Sam. 8:7

Nochtans hield God aan Zijn koningsrecht vast. Nog eeuwen later wordt Hij door de profeten en psalmzangers als de ware "Koning" Israëls geprezen.

"Want de HEERE is onze Rechter, de HEERE is onze Meester, de HEERE is onze Koning." ^{Jes. 33:22; vgl. 6:5; 43:15; Jer. 10:10; Ps. 2:6; 5:3; 10:16; etc.}

Daaruit echter was de eigenaardige positie des Israëlietischen "konings" voortgekomen. Daar de eigenlijke Koning de Heer is, zijn de aardse koningen slechts "vice" koningen, slechts een erfelijke stadhoudersdynastie met een koningstitel, weshalve ook de verkiezing geen (democratische) volksstemming was, doch alleen in Gods Hand lag. ^{Deut. 17:15}

Hij Zelf liet de koningen door des profeten mond tot voorgangers zalven. ^{1Sam. 10:1; 16:1; 1Kon. 19:16}

Het volk zelf had alleen 't recht der "inzetting", dat wil zeggen, de openlijke erkenning. ^{1Sam. 11:15; 2Sam. 2:4; 5:1; etc.}

De koning was niets anders dan "vorst over het erfdeel des Heeren" ^{1Sam. 10:1} en daarom geheel en al koning "door Gods genade" of "bij de gratie Gods".

En daar verder het geestelijke ambt in Israël in nauwer betrekking stond met de hemelse Koning dan het wereldlijke ambt, stonden de profeten in Israël, volgens de geschiedenis van het Godsrijk, boven de koningen en waren hun raadgever, geweten, oog, oor, wachter en controle.

Maar ook binnen dit op zich zelf reeds veel kleiner tijdperk der Godsheerschappij ging het met Israël bergaf en wel weder in drie trappen.

Ten eerste hadden zij het Eenheidsrijk onder de drie koningen Saul, David en Salomo.

Daarna sedert de scheuring van het rijk het Dubbelrijk: de scheuring in één deel "Israël" en één deel "Juda" tot aan de Assyrische ballingschap.

En tenslotte alleen nog het Einde des rijks Juda, de Zuidelijke twee stammen.

Met hun laatste koning Zedekia kwam eindelijk de scheuring van het zichtbare koninkrijk, en van die tijd af had Israël alleen nog het laatste:

C. De buiten werking gestelde Godsheerschappij.

Met de Babylonische koning Nebukadnezar begonnen de "tijden der heidenen". ^{Luk. 21:24} Sedert de verwoesting van Jeruzalem onder leiding van deze koning stond Israël onder de heerschappij van de wereldvolkeren. Daaraan kon ook de heldhaftige vrijheidskamp der Makkabeërs niet veel veranderen.

Gelijk een speelbal ging Palestina van de ene hand in de andere: de Babyloëniërs, de Perzen, de Grieken (Macedoniërs), de Ptolemaeën (Egyptenaren), de Seleuciden (Syriërs) en vervolgens, na de Makkabeërs, waren de Romeinen de heren des lands.

Ten laatste echter werd Israël zelfs buiten het land verwezen (vooral sedert den opstand van de pseudo-mesias Bar Cochba) en dwaalt sedert die tijd, tengevolge van het strafoordeel Gods, volgens het getuigenis van het Oude (!) Testament zelf, als een verachte vreemdeling onder de volkeren.

Niet alleen zijn ze overgegeven "tot een beroering ten kwade, tot smaadheid, tot een spreekwoord, tot een spotrede en tot een vloek, in alle plaatsen," Jer. 24:9 doch Mozes profeteert ronduit:

"Gij zult onder de volkeren niet tot rust komen, en Uw voetzool zal geen rust hebben; want de Heere zal U aldaar voortdurend een bevend hart geven, bezwijking der ogen en matheid der ziel.....

Des morgens zult gij zeggen: Och dat het avond ware! en des avonds zult gij zeggen: Och dat het morgen ware!, vanwege de schrik uws harten, waarmede gij zult verschrikt zijn, en vanwege het gezicht uwer ogen dat gij zien zult." Deut. 28:65, 67

En de Heere Zelf, de God van het Oude (!) Testament, spreekt:

"Al uw liefhebbers hebben u vergeten, zij vragen niet naar u; want Ik heb u geslagen *met* eens vijands plage, *met* de kastijding eens wreden; om de grootheid uwer ongerechtigheid, *omdat* uw zonden machtig veel zijn. Wat krijgt gij over uw breuk, *dat* uw smart dodelijk is? Om de grootheid uwer on-

gerechtigheid, *omdat* uw zonden machtig veel zijn, heb Ik u deze dingen gedaan." Jer. 30:14-15

En Jeremia klaagt:

"De Heere heeft alle woningen Israëls verslonden en heeft ze niet verschoond..... De Heere is geworden als een vijand. Hij heeft Israël verslonden." Klgl. 2:1-5; vgl. Jes. 63:10

Zo echter wordt het Joodse volk, door het toornig gericht van God Zelf, met eeuwige "smaadheid" en eeuwige "schande" aangedaan, Jer. 23:39, 40 ja, "tot een afschrikkend voorbeeld van het ongeluk voor alle koninkrijken der aarde!" Jer. 24:9

En toch! "De genadegiften en de roeping Gods zijn onberouwelijk!" Rom. 11:29

De "vijanden" blijven nochtans "beminde". Rom. 11:28 De "wortel" is heilig, Rom. 11:16 en ter wille van Abraham, Zijn "liefhebber", Jes. 41:8; Deut. 7:8 houdt God ook in het gericht Zijn beloften vast:

"En hierenboven is dit ook; als zij in het land hunner vijanden zullen zijn, zal Ik hen niet verwerpen, noch van hen walgen, om een einde van hen te maken, vernietigende Mijn verbond met hen; want Ik ben de HEERE, hun God! Maar Ik zal hun *ten beste* gedenken aan het verbond der voorouderen, die Ik uit Egypteland voor de ogen der heidenen uitgevoerd heb, opdat Ik hun tot een God ware; Ik ben de HEERE!" Lev. 26:44-45

8. Israëls bewaring.

In drie grote tijden van nood ondervindt Israël Gods bewaring: in de Egyptische, Assyrisch-Babylonische en Romeinse ballingschap.

De Egyptische nood was "smaad om Christus wil". Heb. 11:26

Wat Farao deed was zonder dat hij het wist een strijd met de "slang" tegen het "vrouwenzaad". Gen. 3:5

Want met de uitroeiing der Israëlieten ware het komen van de Verlosser onmogelijk gemaakt, daar de belofte van het vrouwenzaad en de "Slangenvertreder" sedert Abraham juist aan dit volk gebonden was. Gen. 12:1-3; Joh. 4:22; Gal. 3:16

Zo staat onmiddellijk in het begin van de Joodse ontwikkeling achter alle staats- en volksgeschiedenis de geschiedenis van het "Rijk Gods".

Israël leed in Egypte om des Messias wil; en de Hebreënbrieff betuigt door de uitdrukking "smaadheid van Christus", dat de profeet Mozes reeds toen deze "boven"-geschiedkundige achtergrond duidelijk heeft gezien.

God heeft evenwel het volk met uitgestrekte arm uit den "ijzeroven", uit Egypte, uitgevoerd. Deut. 4:20; Ex. 6:6; Ez. 20:5

De Assyrisch-Babylonische nood was de openlijke schande der zonde. 2Kon. 17:7 De gevangenschap kwam, omdat de kinderen Israëls afgodendienaren waren, "gehoereerd" hebben, Hos. 1-3; Ez.

16, 23 grote gruwelen doen, Ez. 8:13 het land "met geweld vervuld hebben", Ez. 8:17 dus zij "deugden nergens meer toe". Jer. 13:7

En dat het juist 70 jaren waren, hing met het getal van de in de voorafgaande eeuwen niet gehouden sabbatten samen. 2Kron. 36:21; vgl. Lev. 26:34, 35

Dan echter heeft God juist in Babel - buiten Daniël - een beroep gedaan op de profeet Ezechiël, de "Mozes van de ballingschap". En in Kores, de geweldige krijgsheld, de stichter van de Perzische wereldheerschappij, schonk Hij hun de zo hevig gewenste herder. Jes. 44:28; 45:1-7; Ezr. 1:1-4; 5:13; 6:3

De Romeinse nood was en is de openlijke schande voor de zonde aller zonden: de verwerping van den Messias. Daarom is hij de langste en de zwaarste. Deut. 28:49-68 Hij begint met de verwoesting van Jeruzalem in het jaar 70 en eindigt eerst met de oprichting van het Messias-Rijk bij de wederkomst van Christus. Want, het "Romeinse" Rijk duurt, profetisch, tot aan het einde der wereld. Dan. 2 en 7 "Zijn bloed kome over ons en over onze kinderen!" Mat. 27:25 Dit door hen zelf gesproken woord staat als een vlammend teken des gericht's boven deze duizenden jaren lange geschiedenis.

"Israël moet toch verstommen, als men het heden vraagt: "Zeg mij toch: Hoe is het nu denkbaar, dat de Eeuwige de vaderen zeventig jaren uit hun land in gevangenschap naar Babel heeft gezonden ter oorzaak van

gruwel en afgoderij, waarmee zij eeuwen achtereen het heilige land verontreinigd hadden; en nu is Israël reeds meer dan 1800 jaren verstrooid onder alle volkeren, en Jeruzalem, des groten Konings stad, is door de heidenen vertreden tot op den huidigen dag?! Wat is dan de grote en vreselijke bloedschuld, die U altijd nog verre houdt van de vreedzame woningen in het land der vaderen? Maar Israël wil het toch niet weten!

En toch is juist zijn vergrijp aan den Messias de oerwortel van zijn ongeluk. De kruis-haat der Joodse ziel heeft haar tot een angel der smart in de wereld gemaakt. Voortaan staat het Joodsche volk onder de "kruis-vloek". Vandaar de radeloosheid en vredeloosheid van de eeuwige Jood, omdat hij met de gestalte van Jezus Christus innerlijk nooit klaar gekomen is. De vlucht voor het kruis heeft hem in de wereld tot een rondzwervende vluchteling gemaakt. De opstand tegen het kruis heeft hem tot een aanvoerder van alle opstand tegen God op aarde gekenschetst". (A. Köberle)

Maar ook hier is juist het voortbestaan van het Joodse volk een groot raadsel der geschiedenis. De wetten, die 't worden van vele andere volkeren beheersen, zijn ten dele geschiedkundig-filosofisch verklaarbaar. Maar Israëls ontwikkeling spot met alle verklaring. Want Israël is, trots alles, Jehovahs volk, en de Heere, zijn God, is een verborgen God. ^{Jes. 45:15} Iedere Jood is een wandelend geheimenis.

9. Israëls hoop

Inderdaad, indien, naar het getuigenis der profetie, ^{Jes. 53; Luk. 24:26, 27} Jezus' openlijke bewering, de ware Messias te zijn, eerst door lijden en verwerping bezegeld moest worden, dan kan Israëls aanspraak op deze Messias door zulk een verwerping nimmer herroepen of te niet gedaan worden.

Veeleer zal de Heer al Zijn beloften aan Abraham en David inlossen. En dan zal "Jakob" in een "Israël", het "braambos" ^{Ex. 3:2} in een vruchtbrenkende "vijgenboom" ^{Hos. 9:10} worden veranderd. ^{vgl. Jes. 55:13}

En gelijk Israël nu een groter worden-de vloek is, zal het eenmaal nog veel-er een zegen zijn. ^{Zach. 8:13} Want

"Waar de zonde meerder geworden is, daar is de genade veel meer overvloedig geweest." ^{Rom. 5:20}

En gelijk in de loop der geschiedenis alle volkeren der aarde aan Israëls gericht hebben meegewerkt - de Chamieten in de Egyptische, de Semieten in de Assyrisch-Babylonische en de Jafethieten in de Romeinse ballingschap - zo zullen zij eenmaal in het heerlijkheidsrijk alle tezamen, gemeenschappelijk met Israël, gezegend worden. ^{Jes. 2:2-4; 19:24, 25}

"O diepte des rijkdoms beide der wijsheid en der kennis Gods! Hoe ondoordringdelijk zijn Zijn oordelen, en onnaspeurlijk Zijn wegen! Hem zij de heerlijkheid in eeuwigheid!" ^{Rom. 11:33, 36}

Het Chiliasme in het licht der historie (2)

De Middeleeuwen

door **Ds. Harry Bultema (1919)**

Men heeft in de jongste tijd beweerd, dat de Middeleeuwen niet donker zijn te noemen, doch ten aanzien van de verwachting van 's Heeren toekomst waren ze stellig zeer donker. En hoe kon het anders. De heersende kerk was een gezworen vijand van een toekomstige Christus-regering. Hieronymus en, meer nog, Augustinus hebben de eschatologie der Middeleeuwen beheerst. En meer dan men veelal vermoedt heeft Augustinus de kerk in deze dingen schadelijke wegen aangewezen. Daarbij kon slechts één uit de duizend mensen lezen, zodat het volk de profetie niet kon onderzoeken. En de geestelijke leidlieden des volks predikten er nooit over, dan alleen om er bij gelegenheid vrees mee aan te jagen. In het algemeen werd er zeer weinig aan Schriftonderzoek gedaan, dewijl de geleerden geen Hebreeuws en weinig Grieks kenden, en dewijl Rome natuurlijk meer waarde hechtte aan de heidense wijsgeren en de overlevering dan aan de Heilige Schrift. Angstvallig onthield ze het Woord aan het volk, zodat er in Europa kort vóór de reformatie voor bijna geen prijs een Nieuw Testament te verkrijgen was!

Omstreeks het jaar 1000 onstond er alom in de christenheid bange vrees en verschrikking, daar men algemeen van gedachte was, dat de oordeelsdag met het einde van het jaar 1000 zou intreden.

Augustinus had namelijk geleerd, dat het duizendjarig rijk met Christus'

eerste komst was aangevangen; dus oordeelde men, dat het na duizend jaren zou eindigen en worden gevolgd door het jongste gericht.

Rome speculeerde ook hier weer op het bijgeloof der mensen en wist uit de algemene gelegenheid en verwarring munt te slaan voor haar schatkist.

Ze wist te bewerken, dat velen tot rust hunner consciëntie al hun have en goed verkochten en aan de kerk vermaakten. Deze opschudding had tot uitkomst, dat de kerk rijker werd dan ooit te voren en schier half Europa in eigendom bezat. In sommige oude kerkliederen vindt men nog wel de verwachting van 's Heeren toekomst, maar meestal van uit het oogpunt van het oordeel en gericht. Over het algemeen schuwde men het licht der profetie en het licht van de blinkende Morgenster, en vreesde men de macht van Rome. De Staatskerk op zichzelf is een zedelijk wangedrocht, hetzij dan bij Rome of bij het protestantisme. Noodwendig moet zulk een kerk vroeger of later de zielen meer verderven dan redden.

Zeer opmerkelijk is het voorzeker, dat schier alles wat in de middeleeuwen tegen Rome in verzet kwam, een chiliastisch karakter droeg. Telkens wanneer het geloof hoop werd en zich naar de toekomst richtte, botste men met Rome, die zich uit dorst te geven voor het Koninkrijk Gods op aarde. Ontevredenheid, hoop en mystiek waren gewoonlijk de verborgen springveren, die de secten voortbewogen in een richting geheel tegen Rome in, en de hoop schijnt hiervan de voornaamste geweest te zijn. Het lijdt daarbij geen twijfel of het chiliasme van de Montanisten, Novatianen en Donatisten der eerste eeuwen, alsmede dat van Nepos en andere strenge Chiliasten, heeft zijn invloed tot diep in de middeleeuwen doen gevoelen.

Algemeen wordt dan ook toegestemd, dat het chiliasme wel officieel door de kerk werd verworpen, maar dat het Rome ten spijt toch niet ganselijk verdween.

Wij stippen thans enkele personen en secten aan, teneinde daarna hieruit enkele gevolgtrekkingen af te leiden.

Bernard van Clairveaux

Bernard van Clairveaux (overleden in 1153), was de liefelijkste verschijning der middeleeuwen. Hoewel hij behept was met schier al de dwalingen van zijn tijd, was er bij hem toch zowel een levende hoop op, als een oprecht geloof in, en vurige liefde tot Christus. In zijn liederen zingt hij van de naderende komst des Heeren. Hij verwachtte blijkbaar voor Diens komst geen heilstaat der kerk op aarde. Zijn boze tijden waren voor hem het teken van de naderende komst des Heeren. Sommigen noemen hem Chiliast, doch o.i. kan hij de naam in eigenlijke zin niet dragen.

Arnold van Brescia

Deze werd in het begin der twaalfde eeuw geboren. Onderzoek der Schrift deed hem niet alleen de gebreken der kerk zien, maar ook hoe ze wezen moest en eens worden zou. Hij kon in die trotse kerkvorsten, die in schitterend gewaad te paard reden, met het zwaard rinkelend aan de zijde, de apostelen van Christus niet terug vinden. Zo rijpte bij hem het besluit om tegen deze ontarding te keer te gaan. Hij was een man van het woord en van

de daad beide en daarbij van een aangrijpende ernst. Als boetprofeet trok hij het land door en schilderde in helle kleuren de oordelen Gods over een afvallige kerk. De Paus liet hem op hangen en deed zijn lijk verbranden en de as in de Tiber strooien. Het is niet met zekerheid te zeggen of hij aanhanger was van het chiliasme, doch gewoonlijk wordt hij also beschouwd.

Joachim van Flore

Joachim van Flore was er omstreeks 1200 van overtuigd, dat de oordelen Gods niet konden uitblijven over een afvallige kerk, die voor hem reeds de hoer was van Op. 17. Hij was alweer een man, die zijn Bijbel gelezen had. Hij wordt geroemd als een van de grootste verklaarders der middeleeuwen. Met name de profetische schriften onderzocht hij veel. Hij was Chiliast en verwachtte dat het Millennium van Op. 20 dra zou aanbreken. De Fratricelli, een deel der Franciscaner orde, namen zijn beschouwingen over en plantten ze voort. Volgens Luther heeft Munzer "zijn hoogmoedige denkbeelden" geput uit de uitlegging van Jeremia door deze abt.

Peter van Bruys

Peter van Bruys ijverde tegen de veruitwendiging der kerken. Hij had ook al weer de Schrift bestudeerd, en er zijn vóór de hervorming nooit geduchter vijanden opgetreden dan zij, die zich lieten voorlichten door de Schriften. Hij was niet in elk opzicht gezond in de leer, maar wilde toch het Woord

des Heeren als de alleengeldende maatstaf hebben hooggehouden. Hij verkondigde als rondreizend prediker het nabijzijnd koninkrijk Gods op aarde. Rome leidde hem in 1224 op de brandstapel.

Hendrik van Lausanne

Hendrik van Lausanne werd zijn opvolger. Het Woord schonk ook hem licht in de duisternis. Hij werd zelfs door zijn vijanden geroemd als machtig in de schriften. Zich de Doper tot voorbeeld stellend trok hij als boetprofeet van stad tot stad. Ook bij hem was de Chiliastische ader.

De Albigenzen

Onder deze naam worden gewoonlijk onderscheidene secten bedoeld uit het zuiden van Frankrijk, waar zij zich in de plaats, die Rome destijds de meeste moeite gaf, ophielden. Zij noemden zichzelf Katharen (reinen). Zij waren niet zuiver in de leer, hoewel men niet uit het oog mag verliezen, dat de berichten aangaande hen afkomstig zijn van hun bittere vijanden. Paus Innocentius III predikte een kruistocht tegen hen, tengevolge waarvan ze gedurende een moorddadige oorlog van twintig jaren nagenoeg geheel werden uitgeroeid. Zij werden door Rome beschouwd als Chiliasten. Zij dorsten in elk geval Rome te trotseren en om Christus' wil de dood in te gaan.

De Waldenzen

Dezen stonden dichter bij de Evangelische waarheid dan de pasgenoemde secte. Dat ze hun naam ontleenden

aan Petrus Waldus wordt thans door velen betwist, die menen, dat hun oorsprong vele eeuwen eerder gezocht moet worden, ja zelfs opklimt tot de Apostolische tijden. Hun kennis was buitengewoon. Zij konden allen lezen en schrijven. In schriftkennis zijn ze later nooit meer overtroffen. Aangaande hun levenswandel werd het loffelijkst getuigenis door hunne vijanden afgelegd. Toch heeft Rome op een helse wijze tegen deze eenvoudige en godvruchtige lieden gewoed. Thans zijn er nog vele Waldenzen in Italië. Hun ijver voor het Koninkrijk Gods wordt ten zeerste geroemd. Zowel de oude als deze hedendaagse Waldenzen zijn Chiliastisch.

Dit ruwe overzicht is genoeg om het volgende er over op te merken:

1. Het chiliasme was in de regel het gevolg van het onbevangen onderzoek van de Heilige Schrift, met name der profetie. Dit is van betekenis tegenover het smadelijk zeggen, dat het chiliasme joods is en terugvoert tot het jodendom. Men kwam niet door de talmud of de apocriefe boeken tot deze leer, maar enkel en allen door het lezen der Schrift. En men is wel anti-Rooms, maar niet joods geworden.
2. Hun vijanden leggen meermalen getuigenis af aangaande hun voorbeeldige levenswandel. Dit te weten is van groot belang.
3. Zij waren bijna de enigen, die zich dorsten te kanten tegen Rome' s gruwelen. Veelal noemden ze de Paus reeds de Antichrist.
4. In vele gevallen hebben ze zich laten folteren om Christus' wil en zijn ze getrouw geweest tot in de dood.

Overigens moet van deze en andere chiliastische secten gezegd worden, dat zij soms de zonde van anticipatie begingen en vooruitgrepen op de dingen, die God te Zijner tijd wil brengen. Van menigeen gold het woord der Schrift: Gij hebt lijdzaamheid van node. En enkelen, als b.v. Savonorola, lieten zich verleiden om zelf te profeteren inplaats van de profetie uit te leggen.

De secten moesten echter al zeer slecht zijn, indien ze nog geen 80 procent beter waren dan Rome. In het algemeen mag zeker wel getuigd worden, dat het chiliasme één der meest verkwikkelijke verschijnselen was in de donkere middeleeuwen.

Ds. Harry Bultema

Harry Bultema (1884-1952), auteur van het voorgaande artikel alsook van dat over het Chiliasme in de vorige circulaire, was één van zes kinderen, opgevoed door godvrezende ouders in Nederland. Zijn leven was sterk beïnvloed door de schriftuurlijke waarheden die hem door zijn moeder waren onderwezen. Het verlangen van zijn hart om in Amerika te studeren werd in de eerste jaren van deze eeuw werkelijkheid. Hij ging naar Grand Rapids, Michigan, waar hij theologie studeerde aan Calvin College and Seminary. Tijdens zijn studie werd hij ernstig ziek en hij beloofde God, dat hij Zijn Woord zou studeren en prediken indien zijn leven gespaard zou blijven. En God spaarde zijn leven en Harry Bultema vervulde zijn belofte in grote getrouwheid.

Hij werd predikant van de Christelijk Gereformeerde kerken in Peoria, Iowa en Muskegon, Michigan. Zijn persoonlijke studies brachten hem tot de conclusie dat er een groot verschil was tussen Christus als Koning van Israël en Christus als Hoofd van de Kerk.

Deze nieuw ontdekte waarheden en zijn verbondenheid met pre-millennialistisch dispensationalisme resulteerden na publicatie in 1917 van zijn eschatologische werk "Maranatha" in 1919 in zijn scheiding van de Christelijk Gereformeerde Kerk en de vorming van de Muskegon Berean Church.

Terugziende schreef hij later in 1921: "Ik hield van de Christelijk Gereformeerde Kerk met alles wat in mij was, en ik werkte dag en nacht voor haar welzijn. En nu ben ik buitengeworpen. Als ik in mijn opvattingen slechts onzeker was geweest aangaande de twee gewraakte stellingen, namelijk: dat Christus was de Koning van Israel en Hoofd van de Kerk; en dat Israel en de Kerk niet identiek zijn, dan zou ik mij gemakkelijk hebben kunnen terugtrekken ter wille van de vrede en de broeders. Evenwel, ik was niet in twijfel. Ik had gewogen en opnieuw gewogen. Ik had ze getest en beproefd in de zoeklichten van het Woord Gods. En ze opgeven als dwalingen zou voor mij de grootste zonde zijn geweest."

Zijn geschriften in de nederlandse taal bevatten commentaren op Jesaja, Jeremia, Ezechiël, Daniël, Openbaring en Zacharia, het eschatologische werk Maranatha en Typologie in de Schrift.

In de engelse taal verschenen o.a. Bible and Baptism, Names of our wonderful Lord, Brief notes on Genesis, Will there be recognition in heaven? en Union of the believers with Christ.

Waar uw schat is, daar zal ook uw hart zijn

door H. C. Voorhoeve; 1901

Zoals ons bekend is, wordt het standpunt, dat de Christen in deze wereld inneemt, ons afgebeeld door de verschillende toestanden waarin het volk van Israël verkeerde, zowel in Egypte, in de woestijn, als later in Kanaän. Intussen zijn er, nauwkeurig genomen, voor de gelovige maar twee verhoudingen waarvan hij, al naar den toestand van zijn hart, de ene of de andere zal kiezen. Hij gaat òf met de wereld mee, zoals Israël in Egypte, òf hij houdt zich bezig met de hemelse dingen, en is dus gelijk aan de toestand van Israël in Kanaän. In het eerste geval gevoelt hij zich thuis in de wereld, en in het tweede niet. Daarom is voor de Christen deze wereld slechts in zoverre in waarheid een woestijn, als zijn wandel in de hemelen is. En dat zal alleen bij hem zo wezen als het voorwerp zijner wensen zich daar bevindt. Want "waar uw schat is, aldaar zal ook uw hart zijn." Mat. 6:21; Luk. 12:34

Het hart volgt het voorwerp zijner begeerten, en de voeten volgen het hart. Vandaar het groote onderscheid in de levenswandel van de Christen. Een onderscheid, dat die neigingen in twee soorten splitst, die zelf ook weer verschillend zijn en elk een eigen richting volgen.

Deze soorten zijn zeer duidelijk beschreven in Filippenzen 3. De ene soort vindt haar verdediger in de apostel, en de andere in de personen over wie wordt gesproken in het 18de en 19de vers van dat hoofdstuk.

Een vergelijking van de gezindheid dezer beide soorten kan zeer nuttig

voor ons zijn, daar zij ons in staat stelt, de onze te beproeven. De gezindheid van de Apostel was een door en door hemelse. Hij kon zeggen:

"Maar één ding doe ik: vergetende hetgeen achter is, en strekkende mij tot hetgeen vóór is, jaag ik naar het wit tot den prijs der roeping Gods, die van boven is in Christus Jezus." Fil.3:14

Paulus kon aan het einde van zijn aardse loopbaan terugzien op een veel bewogen leven. Niemand van zijn tijdgenoten was, wat betreft zijn onvermoeid bezig zijn in de dienst des Heeren, met hem te vergelijken.

Zoals hij zelf ook zegt:

"Doch door de genade Gods ben ik, dat ik ben; en Zijn genade, die *aan* mij *bewezen* is, is niet ijdel geweest, maar ik heb overvloediger gearbeid dan zij allen; doch niet ik, maar de genade Gods, Die met mij is." ^{1Kor. 15:10}

Als apostel der heidenen was hij de stichter van vele gemeenten, zowel in Azië als in Europa. Tegelijk vormde geheel zijn leven een onafgebroken reeks van zorgen over het welzijn der gelovigen, van lijden, gevaren en droefheid van allerlei aard. Alles wees, hoe zeer hij belang stelde in de gemeente Gods.

En toch, hoe groot en schoon dit alles ook was, was het toch niets, vergeleken met zijn verlangen naar de voor hem liggende heerlijkheid, welke middelpunt Christus was. Dit voorwerp was voor zijn hart zo kostbaar, dat naar zijn oordeel niets in deze wereld daarmee kon worden vergeleken.

In aanschouwing van die heerlijkheid vergat hij alles, wat ons hart hier beneden boeien kan, en dan beschouwde hij de wereld met al haar lief en leed als iets, dat reeds ver achter hem lag. Voor hem was de wereld inderdaad een woestijn, waar hij, evenals zijn geliefde Heer, slechts een vreemdeling was.

Daarom beschouwde hij het ook als een eer, de smaad van Christus te dragen en deel te hebben aan Zijn lijden.

Hoe geheel verschillend daarvan was de gezindheid der andere soort! Geheel en al op aarde haar hoop hebbend, stond zij lijnrecht tegenover de gezindheid van de apostel. In de hier bovengenoemde verzen lezen wij:

"Want velen wandelen *anders*; van dewelken ik u dikmaals gezegd heb, en nu ook wenende zeg, dat zij vijanden des kruises van Christus zijn; Welker einde is het verderf, welke God is de buik, en *welker* heerlijkheid is in hun schande, dewelken aardse dingen bedenken." ^{Fil. 3:18-19}

De hier beschreven personen waren geen vijanden van Christus, maar vanwege hun wereldse gezindheid haatten zij het kruis van Christus.

De smaad en het lijden om Christus wil verdroegen zij niet, maar zij streefden naar eer en aanzien. Om deze ijdele dingen te kunnen verkrijgen, gingen zij op wegen, die een Christen niet slechts onwaardig, maar die zelfs een schande voor hem zijn.

Want evenals het voor den gelovige Lot een schande was, om in de poort van Sodom te zitten, zo is het ook voor de Christen een schande, een ereplaats te zoeken in een wereld, waar zijn Heer en Meester de schande van het kruis verdragen heeft.

Welk een groot verschil tussen die personen en de apostel! Deze zocht wat boven; de anderen wat beneden is; deze wilde delen in het lijden van

Christus, terwijl hij zijn eigen lijden niets achtte - de anderen trachtten voor hun eigen gemak dit lijden op alle mogelijke wijzen te ontgaan.

Misschien zal men zeggen, dat op die plaats niet over ware Christenen wordt gesproken, daar er gezegd wordt: "welker einde is het verderf, welker God is de buik, en welker heerlijkheid is in hun schande."

Maar het is niet onze zaak, om te onderzoeken, of zij ware Christenen waren, ja of neen. Zij bekenden ware Christenen te zijn, en de apostel beschouwde hen ook als zodanig. Want hoe had hij anders wenend van hen kunnen spreken, of een andere gezindheid van hen kunnen verwachten dan die, welke zij toonden?

En ik zou kunnen zeggen:

Zijn er in onze tijd niet vele mensen, die erkennen ware Christenen te zijn en toch de wereld liefhebben?

Zijn er niet velen, die aardse dingen bedenken, die slechts haken naar de dingen dezer wereld? En is hun gezindheid wel veel beter dan van hen, waarvan de apostel zulke ernstige woorden spreekt? Misschien zoeken zij hun aardse gezindheid door de omstandigheden te verontschuldigen, door hun dringende bezigheden of de moeilijkheden van hun aardse positie.

Maar zouden zij wel in zulk een gezindheid voortgaan, of dergelijke verontschuldigen maken, wanneer Christus alléén het voorwerp van hun

hart was, zoals dit bij de apostel het geval was?

Waarlijk niet! In plaats van hun harten naar de omstandigheden en naar hun zaken te richten, zouden dan juist omgekeerd deze zich moeten inrichten naar den geestelijke en hemelse toestand van hun hart.

Maar hun streven naar het aardse levert het treurige bewijs, dat niet Christus de eerste plaats in hun hart heeft.

Zij verwezenlijken noch de woestijn, noch Kanaän, maar hun harten beminnen, gelijk Israëel, de vleespotten van Egypte. Wel moeten zulke gelovigen, trots alles, de ervaringen der woestijn maken, daar God in zijne tuchtigende liefde niet veroorlooft, dat hun vleselijke en aardse begeerten bevredigd worden.

Waar echter blijft bij hen de wandel van een waar Christen? Waar de wandel in den hemel? Waar het verlangen naar het komen van den Heer? Waar het blijde volharden te midden van de moeilijkheden der woestijn? Waar de taal en de gezindheid van de apostel? Hij kon zeggen:

"Het leven is mij Christus en het sterven is mij gewin." Phil. 1:21

En hij kende slechts deze éne wens dat Christus groot gemaakt mocht worden in zijn lichaam, hetzij door het leven, hetzij door de dood. Phil. 1:20

Hoe bedroevend is het, en hoe zeer onteert het de Heer, wanneer kinderen Gods over de wegen van God met hen murmureren en klagen, zoals eens de kinderen Israëls:

"Och, dat wij in Egypteland gestorven waren door de hand des Heeren, toen wij bij de vleespotten zaten, toen wij tot verzadiging brood aten.....

Wie zal ons vlees te eten geven? Wij gedenken aan de vissen, die wij in Egypte om niet aten; aan de komkommers en aan de pompoenen, en aan het look, en aan de ajuinen en aan het knoflook; maar nu is onze ziel dor, daar is niet met al, behalve dit Man voor onze ogen." Ex. 16:3; Num. 11:4-5

Egypte met zijn komkommers en ajuinen had veel meer aantrekkingskracht voor hun harten dan Kanaän, het heerlijke land der belofte. Gewis hebben wij oorzaak ons diep te schamen en ons voor de Heer te verootmoedigen, wanneer ook slechts in de

verte zulk een gezindheid zich in ons vertoont!

Een wereldse gezindheid is des te treuriger, wanneer men bedenkt, dat zij de oorzaak is van zo vele bedroevende toestanden onder de gelovigen, waardoor de naam des Heeren ont-eerd wordt. Veronachtzaming van het gebed, van het Woord Gods en van de christelijke gemeenschap, ^{Hand. 2:42} gebrek aan belangstelling voor het werk des Heeren, en zo vele andere droevige afwijkingen, zijn de smartelijke gevolgen van zulk een gezindheid.

Hoe dringend noodzakelijk is het daarom, met alle ernst er voor te waken, dat Christus alléén het voorwerp van ons hart zij en blijve! Dan behoeven wij niet voor een hemelse gezindheid te zorgen. Zij zal zich als natuurlijk gevolg vanzelf aan ons mededelen.

Want "waar uw schat is, daar zal ook uw hart zijn!"

Nederlands Bijbelstudie Contactdag

**zaterdag 17 januari 1998, 10.00 uur in 't Poshuis, Munnikenweg 58,
't Harde**

met als onderwerp

De Heerlijkheid van Christus

Gelegen aan de bosrand en de markt op loopafstand van het winkelcentrum Snelweg A28 Amersfoort-Zwolle; Afrit 't Harde, 1e weg links; 4e weg rechts

Een Onmogelijkheid

door J. N. Voorhoeve; 1904

"Zonder geloof is het onmogelijk Gode te behagen," schrijft de apostel aan de Hebreërs. ^{Hebr. 11:6} Een ernstig woord, niet waar, mijn lezer? Er staat niet: zonder gevoel, zonder bevinding of zonder werken; neen: zonder geloof kan iemand onmogelijk Gode welbehagelijk zijn.

Er zijn velen, die zich inspannen om door vrome gevoelens of bevindingen hun geweten tot rust te brengen. Op gevoel en bevinding steunen, wil echter zeggen: zich op zichzelf verlaten en God en Christus ter zijde stellen. Weer anderen trachten door hun werken Gode aangenaam te zijn. God heeft evenwel gezegd:

"Doch dengene, die niet werkt, maar gelooft in Hem, Die den goddeloze rechtvaardigt, wordt zijn geloof gerekend tot rechtvaardigheid. ^{Rom. 4:5}

Het geloof vertrouwt niet op het eigen ik; het vertrouwt niet op het vlees, maar het rust in God, die de gelovige rechtvaardigt.

Wie bij het licht van God een blik in zijn eigen hart geslagen heeft, vertrouwt op gevoel, bevinding, noch werken. Hij heeft de verdorvenheid van het eigen-ik erkend, en stelt zijn betrouwen niet meer op het vlees.

Duizenden hebben getracht het eeuwige geluk deelachtig te worden door zich toe te vertrouwen aan het zinkende wrak dat "vlees" wordt genoemd.

Maar nog nooit heeft iemand met dit schip de haven des vredes bereikt!

Lieve lezer, wanneer ook gij menen mocht, de reis naar de eeuwigheid in vertrouwen op uw gevoel of uw werken te kunnen ondernemen, zo doet gij dit voor uw eigen verantwoordelijkheid en lijnrecht in tegen de woorden: "zonder geloof is het onmogelijk Gode te behagen."

En daar het, zoals wij op andere plaatsen lezen, onmogelijk is, dat God liegen kan, zo zoudt gij al uw have en goed onder de armen kunnen verdeelen, ja, zelfs uw lichaam kunnen over-

geven om verbrand te worden, en toch verloren gaan. ^{1Kor. 13:3} Want zonder geloof is al uw doen waardeloos en van geen nut voor u.

Kaïn was een man der werken, Abel een man des geloofs. Kaïn was godsdienstig, evengoed als zijn broeder. Hij bearbeidde de aardbodem en wilde van zijn vrucht Gode een offer brengen. Hij was geen verachter van God. Abel evenwel bracht een lam als offer.

Datgene, wat Kaïn bracht, wordt gekenmerkt door leven, wat Abel bracht door den dood. Jehova had geen welgevallen aan Kaïns offer. Er sprak geen geloof uit, wel werken. Doch het offer, dat Abel Hem bracht, was Hem welaangenaam, want in Abel was geloof en geen eigenwerk te zien.

Abel geloofde hetgeen God gezegd had over het naderen van een zondaar tot Hem. Hij erkende nederig, dat hij de dood verdiend had, en dat Gods gerechtigheid slechts door de dood van een rein offer kon worden bevredigd; en God gaf getuigenis over zijn gaven. Hij nam niet alleen Abels offer, maar ook de offeraar zelf aan.

Zo staat het ook nu met de zondaar, die zijn vertrouwen stelt op het Lam Gods. Hij wordt door God evenzeer aangenomen, als het vóór negentienhonderd jaren geofferde Lam in de heerlijkheid daarboven is aangenomen. En in dezelfde mate als Christus wordt ook de gelovige aangenomen.

Want "wij zijn aangenaam gemaakt in de Geliefde." ^{Ef. 1:6 grondtekst}

Christus nam onze plaats in op het kruis. Een plaats van verwijdering, verre van God. En thans zijn wij Gode nabij gebracht en mogen een plaats innemen, zoals de opgestane en verheerlijkte Christus thans heeft op de troon der heerlijkheid ter rechterhand Gods.

God heeft Zijn eigen Zoon voor onze ziel gesteld tot voldoening aan zijn gerechtigheid tegenover de zonde, en tot rust voor ons geweten. De enige weg, waarop de zondaar Hem welgevallig kan zijn, is: dit in het geloof aan te nemen.

Toen de arme, kranke vrouw, die al wat zij had aan de medicijnmeesters ten koste gelegd, doch geen haat daarbij gevonden had, maar veeleer erger geworden was, tot zichzelf zeide:

"Indien ik alleenlijk Zijn kleed aanraak, zo zal ik gezond worden," ^{Mat. 9:21}

was zij aangenaam voor God. Want dat was geloof, geloof in de persoon des Heeren Jezus, geloof in zijn macht tot gezondmaking. Van de macht zijner liefde wist zij nog weinig; maar zij bezat geloof in Hemzelf.

En nauwelijks was de gedachte bij haar opgekomen, of zij drong door de schare heen tot Jezus en raakte de zoom zijns kleeds aan. En, zie daar, zij was genezen!

Menigeen heeft, evenals zij, in geestelijke zin, al wat hij had aan de medicijnmeesters ten koste gelegd; hij heeft, om zijn ziel te redden, dan bij het éne, dán bij het andere middel baat gezocht, heeft een menigte verschillende wegen ingeslagen, heeft ontelbare besluiten genomen, maar - het is veeleer erger dan beter met hem geworden.

Eindelijk echter begon er een flauw licht in zijn ziel te schemeren. De duisternis van het zelfvertrouwen week langzaam, zoals het nachtelijk duister voor het morgenlicht. En ten laatste nam hij zijn toevlucht tot het enig onfeilbare middel: Jezus in het geloof aan te raken. En ook Hij vond ogenblikkelijk genezing.

Wij lezen elders van twee blinden, die Jezus navolgden, gedreven door de wens, het licht hunner ogen weder te bezitten. Het gerucht van Hem had zich verreheen verspreid. Het was overal bekend geworden, dat de grote Medicijnmeester en Helper in de nabijheid was.

De Heiland treedt een huis binnen. Doch de blinden laten zich daardoor niet afschrikken; tastende naderen zij tot Hem. Zij hadden de Heer nodig. Wat betekende het, of zij al struikelende en tastende hun weg naar het huis moesten vinden, of misschien

door anderen binnengeleid moesten worden? Als zij Jezus slechts vonden. Dit geloof was Gode aangenaam, en het verheugde de Heere Jezus, die hun vroeg: "Gelooft gij dat ik dit doen kan?"

Welnu, zo spreekt Hij ook heden nog. Hij vraagt elke heilbegerige zondaar: Stelt gij vertrouwen in mijn macht? Gelooft gij, dat ik in staat ben, u het gezichtsvermogen weder te geven, u te genezen en te redden?"

Wat is uw antwoord, lieve lezer, op deze vraag?

De blinden spraken die beide korte en veelzeggende woorden: "Ja, Heer!"

O, dat ieder heilbegerige, die dit leest, ernstig over deze dingen nadenke. Het eenvoudige, maar duidelijke antwoord der blinden was een verkwikking voor het hart van de Heiland. Hij zei tot hen: "U geschiede naar uw geloof." "Toen raakte Hij hun ogen aan, en zij werden geopend."

Laat ons dus niet vergeten, dat het zonder geloof onmogelijk is Hem welbehagelijk te zijn; want

"zonder geloof is het onmogelijk Gode te behagen. Want die tot God komt, moet geloven, dat Hij is, en een Beloner is dergenen, die Hem zoeken." ^{Heb. 11:6}

Agenda

Bijbelstudies o.l.v. Ab Klein Haneveld worden D.V. en onder voorbehoud gehouden in de volgende plaatsen:

ALKMAAR donderdag 8/22 jan, 5/19 feb, 5/19 mrt, 2/16/30 apr, 19.45 uur; "Delta", Noorderkade 50
De brief aan de Romeinen

AMSTERDAM zaterdag 24 jan, 21 feb, 21 mrt, 18 apr, 15.00 uur;
Postjesweg 150
Romeinen 9 t/m 11

BEVERWIJK zondag 15 feb, 26 apr, 10.00 uur; B.H.K.-gebouw,
Groenelaan 74

BOLSWARD woensdag 14/28 jan, 11/25 feb, 11/25 mrt, 8/22 apr, 20.00 uur; Gebouw Petra,
Burg. Praamsmalaan 18A
De brieven aan Timotheüs

BOLSWARD zondag 12 apr, 16.30 uur, **doopdienst**; Gebouw Petra, Burg. Praamsmalaan 18A

DRACHTEN donderdag 15/29 jan, 12/26 feb, 12/26 mrt, 9/23 apr, 20.00 uur; Rode Kruis gebouw,
De Geeuw 31
De brieven van Johannes

DRACHTEN zondag 15 mrt, 14.00 uur, Rode Kruis gebouw,
De Geeuw 31

EINDHOVEN woensdag 7/21 jan, 4/18 feb, 4/18 mrt, 1/15/29 apr, 20.00 uur, Emmaüskerk,
Barriereweg

EMMEN maandag 12/26 jan, 9/23 feb, 9/23 mrt, 6/20 apr, 19.30 uur,
Ichthuskerk, Walstraat 21
De brief aan de Filippenzen

<p>'t HARDE zaterdag 17 jan, 14 mrt, 9 mei, 10.00 uur; 't Poshuis, Munnikenweg 58 Nederlands Bijbelstudie Contactdag</p>

HARMELEN maandag 5/19 jan, 2/16 feb, 2/16/30 mrt, 13/27 apr, 20.00 uur; H.I. -gebouw,

Willem Alexanderlaan 1
De profetieën van Ezechiël

LEERDAM zondag 11/25 jan, 8/22 feb, 8/22 mrt, 5/19 apr, 10.00 uur;
West-End, v Gentstraat t/o nr. 19

NIEUWLEUSEN zondag 15 feb, 26 apr, 19.30 uur;
Chr. Mavo De Rank

OLDEBROEK dinsdag 6/20 jan, 3/17 feb, 3/17/31 mrt, 14/28 apr, 20.00 uur; Stationsweg 43;

Johannes over Jezus

OLDEBROEK zondag 11/25 jan, 8/22 feb, 8/22 mrt, 5/19 apr, 17.30 uur; L.H.N.O. Van Sytzamalaan 3

SCHEVENINGEN dinsdag 13/27 jan, 10/24 feb, 10/24 mrt, 7/21 apr, 20.00 uur;

W.O.S., Badhuisstraat 175
De 1e brief aan Timotheüs

URK vrijdag 16/30 jan, 13/27 feb, 13/27 mrt, 10/24 apr, 20.00 uur;
Kantine v.d. Lee, Schulpengat 2

VROOMSHOOP vrijdag 9/23 jan, 6/20 feb, 6/20 mrt, 3/17 apr, 20.00 uur; 't Flierpark, Bevert 2a
Verhandelingen in Handelingen

Geliefde lezer,

Wij zijn dankbaar u hierbij weer een Bijbelstudie Circulaire aan te kunnen bieden. De vorige keer hebben wij u op deze pagina in kennis gesteld van onze behoefte aan een dubbelzijdige laserprinter. Welnu, deze circulaire is inmiddels gedrukt op onze nieuwe printer. Dit apparaat, dat reeds jaren onze grote wens was, zal ons veel kostbare tijd gaan besparen.

Zo de Heer "vertoeft te komen", hebben we voor het voor ons liggende nieuwe jaar natuurlijk weer allerlei plannen. De bijlage m.b.t. onze bijbelstudieconferentie in Wuppertal, treft u in het hart van deze uitgave aan. Ook een andere reis staat nog op stapel, maar daar kunnen we door omstandigheden nog niet veel over zeggen.

Met de geregelde Nederlands Bijbelstudie Contactdagen gaan we gewoon door. De eerstvolgende is op zaterdag 17 januari, als gewoonlijk weer in 't Harde.

Onze Heer dankbaar zijn wij over de gaven die we van u mochten ontvangen en die ons in staat stellen het werk in Zijn dienst voort te zetten.

Wij wensen u voorts traditiegetrouw veel heil en zegen voor het nieuwe jaar en in de hoop op Zijn komst in heerlijkheid verblijven wij,

Han Klein Haneveld

Nederlands Bijbelstudie Centrum

Nederlands Bijbelstudie Cassettes

Nederlands Bijbelstudie Conferenties

Nederlands Bijbelstudie Contactdagen

Nederlands Bijbelstudie Circulaire

is een uitgave van

Nederlands Bijbelstudie Centrum

Correspondentieadres
Benny Goodmanstraat 40
1311 RA Almere
telefoon/fax 036-5362976

Postbank 5567669
Rabobank 308747046

ten name van
Nederlands Bijbelstudie Centrum
Pater Schuurmanstraat 6
8701 CX Bolsward

Samenstelling en redactie
Ab & Han Klein Haneveld

Vormgeving
Han Klein Haneveld